

Burgemeester en wethouders

Datum 21 november 2023

Onderwerp

De Landelijke Handhavingsstrategie Omgevingsrecht (LHSO)

Wij willen

Met de komst van de Omgevingswet werken aan een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede leefomgevingskwaliteit. De wet heeft daarbij oog voor de duurzame ontwikkeling, bewoonbaarheid van het land en de bescherming en verbetering van het leefmilieu. Handhaving is daarbij één van de instrumenten om dat te realiseren. Om effectief te kunnen handhaven zullen wij, als bestuurlijke overheid intensief en loyaal moeten samen werken met andere bestuurlijke overheden. Maar ook met het Openbaar Ministerie en andere strafrechtelijke instanties. Met behulp van een vastgestelde LHSO kunnen wij invulling geven aan de wens en de verplichting om te komen tot integrale en effectieve handhaving.

Wij besluiten

1. De Landelijke Handhavingsstrategie Omgevingsrecht (hierna: LHSO) vast te stellen en van toepassing te verklaren op zowel de milieutaken die de RUD Drenthe voor ons uitvoert als voor de overige VTH-taken die door de gemeente zelf worden uitgevoerd.

Want

- 1.1 *De komst van de Omgevingswet vraagt aan te sluiten op de geactualiseerde landelijke LHSO.*

Aanleiding voor de LHSO is de inwerkingtreding van de Omgevingswet, op 1 januari 2024. De LHSO heeft een breder werkingsbereik dan de huidige LHS. De kern van het instrument blijft echter overeind, omdat de focus bij het ontwikkelen van de LHSO lag op actualisatie. De aanpassingen zien onder andere op de aansluiting op de Omgevingswet, nieuwe inleidende tekst met aandacht voor de balans tussen bestuurs- en strafrecht, modernisering van de terminologie, de mogelijkheid voor de bevoegde gezagen om de werkingssfeer te verbreden, domein-specifieke modules en enkele minimale aanpassingen in criteria om te komen tot interventie. Het stappenplan met de interventiematrix, waarmee de handhavingpartners tot onderling afgestemd en effectief handelen kunnen komen is in de LHSO vrijwel ongewijzigd overgenomen uit de LHS.

- 1.2 *De LHSO draagt bij aan een effectieve en rechtmatige handhaving*

De overheid is verantwoordelijk voor het handhaven van het omgevingsrecht. Voor het bestuur geldt (bij herstelsancties) de zogenoemde beginselplicht tot handhaving. Het Openbaar Ministerie is belast met de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde. Handhaving moet volgens het Unierecht doeltreffend, evenredig en afschrikkend zijn.

In de LHSO is dit als uitgangspunt genomen. Wanneer regels worden overtreden - en het vertrouwen daardoor wordt geschaad - is een passende interventie geboden. Welke interventie passend is, hangt af van de aard, zwaarte, oorzaken

en gevolgen van de overtreding en van het verwachte effect van de interventie. Het gedrag van de overtreder speelt vooral bij bestraffende interventies ook een belangrijke rol. Dit is overigens ook in de huidige LHS al zo. Uit oogpunt van rechtsgelijkheid behoren interventies in vergelijkbare situaties op eenzelfde wijze te worden toegepast. Intervenieren is daarbij breder dan het opleggen van sancties; ook aanspreken, waarschuwen en informeren kunnen in een concreet geval passende interventies zijn. De LHSO biedt een afwegingsinstrument om in concrete gevallen afgestemd, eenduidig, effectief en evenredig te kunnen intervenieren. De LHSO dient als hulpmiddel voor een effectieve en rechtmatige handhaving.

- 1.3 *Het vaststellen van de LHSO voor de taken van de RUD Drenthe is verplicht*
De colleges zijn het bevoegd gezag voor de uitvoering van de milieutaken. De Drentse colleges stellen daarom de LHSO formeel vast. Voor de omgevingsdiensten is het verplicht om aan te sluiten bij de LHSO. De LHSO is een onderdeel van de uniforme uitvoerings- en handhavingsstrategie.
- 1.5 *De Drentse gemeenten hebben ook voor de overige VTH-taken de LHS vastgesteld*
Toepassing van de LHSO leidt tot afgestemd en effectief bestuursrechtelijk en/of strafrechtelijk optreden. Daarom is de LHSO met de daarin neergelegde visie, uitgangspunten en richtsnoeren, breed toepasbaar. De LHSO kan dan ook door de deelnemers worden vastgesteld voor andere taken dan de taken die de RUD Drenthe uitvoert. Zoals dat nu ook het geval is, immers alle Drentse colleges hebben de LHS voor het gehele VTH-takenpakket vastgesteld. Dus bijvoorbeeld ook voor de uitvoering van de bouwtaken. Vanuit de gedachte van een gelijk speelveld is dit zeer wenselijk.

Maar

De mogelijkheid bestaat om de LHSO alleen van toepassing te verklaren op de milieutaken die de RUD Drenthe voor ons uitvoert. Alleen dat, is immers wettelijk verplicht. Toch is het beter om de LHSO ook van toepassing te verklaren op de VTH-taken die door de gemeente zelf worden uitgevoerd.

De Omgevingswet gaat immers uit van vertrouwen. Burgers en bedrijven moeten erop kunnen vertrouwen dat wij als overheid al diegenen aanspreken die de regels overtreden, ongeacht welke regels het betreft. Dit draagt bij aan het zo gewenste *gelijke speelveld* en doet recht aan het rechtsgevoel van de samenleving.

Door vanuit één visie en de daar onder hangende uitgangspunten en richtsnoeren te handelen kan daadkrachtiger worden opgetreden en kan worden gewerkt aan afgestemd en effectief bestuursrechtelijk en/of strafrechtelijk optreden. Om deze redenen wordt voorgesteld dat het LHSO ook van toepassing te verklaren op de VTH-taken die door de gemeente zelf worden uitgevoerd. Dit sluit overigens ook aan op de manier van werken waaraan we ons hebben geconformeerd in de kadernota veiligheid, toezicht en handhaving zoals deze door de raad in december 2022 is vastgesteld.

Achtergrond

Op 12 oktober 2022 stelde het Bestuurlijk Omgevingsberaad (BOB) de LHSO vast. De LHSO is de opvolger van de Landelijke Handhavingsstrategie (LHS) van 4 juni 2014 die de deelnemers aan de RUD Drenthe enkele jaren terug als onderdeel van hun handhavingsbeleid vaststelden voor de uitvoering van de VTH-taken, waarmee de RUD Drenthe dus al langer werkt. De samenwerkende partijen in het landelijke Interbestuurlijk Programma Versterking VTH-stelsel (IBP VTH) verzoeken aan de bevoegde gezagen om de LHSO vast te stellen.

De financiële gevolgen zijn

Het vaststellen van de LHSO heeft geen financiële consequenties.

Alternatieven

Een alternatief zou zijn om LHSO alleen vast te stellen voor de milieutaken die de RUD Drenthe voor ons uitvoert. Dat zou echter geen recht doen aan het zo gewenste *gelijke speelveld*. Zoals eerder gesteld kan met vaststelling voor de overige VTH-taken ook effectiever en daadkrachtiger gehandhaafd worden en wordt de integraliteit die de Omgevingswet beoogd te bewerkstelligen bereikt.

Bijlagen

1. Landelijke Handhavingsstrategie Omgevingsrecht